

Ligebehandlingsnævnet skal fortsat behandle bagatelsager

1. Indledning

Ligebehandlingsnævnets ("Nævnet") praksis har igennem de seneste år rejst debat i offentligheden. Ikke alene er antallet af sager steget markant, men også typen af sager, som Nævnet ofte behandler, har medført kritik. Særligt har kritikken omhandlet, Nævnets behandling af "bagatelagtige" sager om bl.a. kønsbaserede prisforskelle på barer, natklubber m.v. Det førte til, at Folketingets partier den 2. marts 2015 indgik en politisk aftale, der skulle "målrette Nævnets arbejde". Aftalen mundede ud i, at regeringen den 29. april 2015 fremsatte [lovforslag L 197](#) om ændring af lov om Nævnet. Med L 197 skal klager fremover have "retlig interesse", før vedkommende kan indbringe en sag for Nævnet, ligesom sagsbehandlingen gøres smidigere. Herudover får Institut for Menneskerettigheder ("IMR") adgang til at indbringe principielle sager. Nærværende analyse indeholder en kort gennemgang og vurdering af L 197, samt anbefalinger til relevante ændringer.

2. Nævnets oprettelse og retsgrundlag

Gennem ratificeringen af en række FN- og Europarådskonventioner, samt ikke mindst gennemførelse af EU-direktiver, har Danmark forpligtet sig til at bekæmpe alle former for diskrimination. Ingen af disse forpligtelser indebærer dog en forpligtelse for Danmark til at oprette et klageorgan som Ligebehandlingsnævnet, hvilket også fremhæves i lovforslaget til lov om Ligebehandlingsnævnet.¹

Selvom Nævnet først blev oprettet i 2009, er der ikke tale om en egentlig nyskabelse. Nævnet er en videreførelse af Ligestillingsnævnet, der blev oprettet i 2000, og som afløste Ligestillingsrådet fra 1975.

---

¹ L 41 fremsat den 12. december 2007-08 (2. samling), almindelige bemærkninger, afs. 2.1.3

Nævnet har til formål at virke som klageorgan i sager om diskrimination på en række områder. Det kan derfor træffe endelige administrative afgørelser og har kompetence til at tilkende godtgørelse samt underkende afskedigelser.

Nævnet blev indført ved lov nr. 387 den 27. maj 2008² og behandler sager ud fra et omfattende lovkompleks.³ Inden for Nævnets områder skal mænd og kvinder behandles på lige vilkår uanset race, etnisk oprindelse, religion, tro, seksuel orientering, politisk anskuelse, social eller national oprindelse, alder eller handicap. Det vil sige, at der ikke må ske vilkårlig forskelsbehandling. Forbuddet gælder uanset, om der er tale om direkte eller indirekte forskelsbehandling, og Nævnet har kompetence til at behandle klager både på og uden for arbejdsmarkedet.

Det fremgår specifikt af bemærkningerne til Ligebehandlingsnævnsloven,⁴ at Nævnet skal arbejde efter de samme retningslinjer som Ligestillingsnævnet. Det følger herefter af bemærkningerne til lov om ligestilling af mænd og kvinder, at forbuddet mod diskrimination ikke er absolut, og at nævnet ikke skal arbejde ud fra millimeterretfærdighed.⁵

Det fremgår endvidere specifikt af bemærkningerne til forslag til lov om ligestilling af mænd og kvinder, at det ikke vil være i strid med bestemmelsen om forbud mod direkte og indirekte forskelsbehandling, at der opkræves forskellig betaling for erhvervsmæssig betjening mv. af mænd og kvinder, såfremt det begrundes i saglige og objektive forhold.⁶

---

² Lov om Ligebehandlingsnævnet (Ligebehandlingsnævnsloven)

³ Ligebehandlingsnævnet kan afgøre sager inden for følgende områder: Lov om ligebehandling af mænd og kvinder (Ligestillingsloven), Lov om lige løn til mænd og kvinder (Ligelønsloven), Lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v. (Ligebehandlingsloven), Lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger, Lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel (Barselsloven), Lov om forskelsbehandling på arbejdsmarkedet (Forskelsbehandlingsloven) og Lov om etnisk ligebehandling, jf. Ligebehandlingsnævnslovens §§ 1, stk. 2-4

⁴ L 387 Forslag til lov om Ligebehandlingsnævnet, 2007-2008, Bemærkninger til lovforslaget.

⁵ L 193 Forslag til lov om ligestilling af kvinder og mænd, 1999-2000, Bemærkninger til lovforslaget – Almindelige bemærkninger.

⁶ L 193 Forslag til lov om ligestilling af kvinder og mænd, 1999-2000, Bemærkninger til lovforslagets § 2.

3. Nævnets praksis vedrørende kønsbaseret prisdifferentiering

En gennemgang af Nævnets praksis viser, at det i 2014 afgjorde 225 sager, hvoraf 108 af dem vedrørte kønsdiskrimination. 26 af disse sager vedrørte prisdifferentiering for mænd og kvinder. Disse sager omhandlede fx diskoteker, swinger- og sexklubber, der opkrævede forskellige priser for mænd og kvinder.

Nævnet har fx behandlet sager, hvor kvindelige gæster fik rabat på en bestemt drink⁷, hvor kvinder skulle betale 25 kr. mere end mænd for at deltage i et motionsløb⁸, og hvor kun kvinder kunne få gratis shots, når de dansede på et diskoteks bar.⁹ Derudover har Nævnet også behandlet sager omhandlende skiltning af toilettdøre¹⁰ såvel som Skats Twitterprofil med navnet "Skattefar."¹¹ Omvendt findes der også eksempler på sager, der udgør mere "reelle ligestillingsproblemer", og som varetager generelle samfundshensyn. Disse sager har været særligt indgribende over for borgeren, der har lidt væsentlig ulempe.¹²

4. Det fremsatte lovforslag – L 197

I kølvandet på sager, som beskrevet ovenfor, udtalte beskæftigelsesminister Henrik Dam Kristensen (S), at "Det skal være slut med at bringe bagatelsager til vurdering i Nævnet" og lagde op til at droppe behandlingen af "pjattede ting" og "bagatelagtige sager". En enig socialminister (Manu Sareen (R)) udtalte, at Nævnet fremover alene skal bruge tid på dem, "der rent faktisk har været udsat for forskelsbehandling i stedet for at forholde sig til kuriøse sager."¹³ Udtalelserne kom dagen efter, at samtlige partier i Folketinget, som beskrevet

⁷ Afgørelse nr. 129/2014

⁸ Afgørelse nr. 226/2014

⁹ Afgørelse nr. 147/2014

¹⁰ Afgørelse nr. 32/2014

¹¹ Afgørelse nr. 198 / 2013

¹² Se fx afgørelse nr. 58/2010, hvor klager blev forskelsbehandlet i forbindelse med ansøgning om kontanthjælp og afgørelse nr. 124/2010, hvor det blev fundet godtgjort, at klager blev forflyttet fra sit arbejde som skolelærer pga. sit køn.

¹³ <http://jyllands-posten.dk/politik/ECE7501182/Bagatelsager+skal+v%C3%A6k+fra+Ligebehandlingsn%C3%A6vnet/>

ovenfor, indgik en politisk aftale¹⁴, der skulle "målrette Ligebehandlingsnævnets arbejde" til at "fokusere på reelle ligestillingsmæssige problemstillinger frem for sager af mere bagatelagtig eller kuriøs karakter." Aftalen vil løse dette problem ved, at klager fremover skal have en "individuel, aktuel og konkret interesse".

Aftalen mandede ud i, at regeringen den 29. april 2015 fremsatte [lovforslag L 197](#) om ændring af lov om Nævnet. Med L 197 skal klager fremover have "retlig interesse", før vedkommende kan indbringe en sag for Nævnet, ligesom sagsbehandlingen gøres smidigere. Herudover får IMR adgang til at indbringe principielle sager.

Retlig interesse

Kravet om retlig interesse betyder, at en klager skal have individuel og aktuel interesse i en konkret sag, som vedkommende er direkte berørt af. Kravet relaterer sig således alene til, *hvem* der kan indbringe en sag og ikke *hvilke* sager, der kan indbringes. Kriteriet er dog ikke nyt for Nævnet, der allerede har afvist en række sager pga. manglende retlig interesse.¹⁵ Intet steds i L 197 nævnes eller problematiseres Nævnets praksis i den type sager, som gav anledning til kritik af Nævnet og til indgåelse af den politiske aftale om ændring af praksis. Med andre ord indfører L 197 ikke den bagatelgrænse, som ellers har været foreslået, hvorfor Nævnet fortsat vil kunne og skulle behandle klager som f.eks. kønsbaserede prisforskelle på swingerklubber, diskoteker og hos frisører. For at få en bedre fornemmelse af, hvad kravet om retlig interesse vil betyde i praksis, har Justitia foretaget en gennemgang af Nævnets sager fra dets oprettelse i 2009 til i dag vedr. kønsbaserede prisforskelle, der i praksis er den sagstype, der har givet anledning til kritik.

---

¹⁴ Beskæftigelsesministeriet: Aftale mellem Regeringen (Socialdemokraterne og Radikale Venstre) og Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti – Aftale om målretning af Ligebehandlingsnævnets arbejde

¹⁵ Se fx afgørelse nr. 163/2013, afgørelse nr. 198/2013 og afgørelse nr. 168/2011

Heraf fremgår det, at Nævnet i alt har behandlet 142 af sådanne sager, hvoraf ca. halvdelen (72 sager svarende til 50,7 %) opfylder kravet om "retlig interesse".¹⁶ Dette betyder, at omtrent halvdelen af de sager, der af politikerne og den ansvarlige minister betegnes som "kuriøse" og "bagatelagtige", fortsat vil kunne behandles i Nævnet. Dette til trods for, at samtlige af Folketingets partier ellers var enige om, at den slags sager ikke burde kunne optages til realitetsbehandling i Nævnet. Hertil skal lægges, at Nævnet har mulighed for at tildele en godtgørelse, som typisk udgør ikke under 2.500 kr. Det er således ikke utænkeligt, at muligheden for at opnå en godtgørelse vil få en del af de klagere, der har klaget, og som ikke opfylder det nye krav om "retlig interesse", til at besøge det pågældende diskotek, swingerklub, m.v. og dermed opnå den fornødne retlige interesse. Dog er det samlede antal af de "bagatelagtige" sager langt større, da også andre sagsområder må anses som "bagatelagtige", se fx ovenfor refererede afgørelse nr. 198 / 2013 om Skats Twitterprofil "Skattefar"

Årstal	Sager i alt	Opfylder "retlig interesse"
2015	4 (foreløbigt)	2 (50 %)
2014	26	17 (65 %)
2013	35	17 (48,5 %)
2012	38	19 (50 %)
2011	20	13 (65 %)
2010	10	3 (30 %)
2009	9	1 (11 %)
I alt	142	72 (50,7 %)

Formandsafgørelser

Ud over at indføre et krav om "retlig interesse" indfører L 197 også såkaldte "formandsafgørelser". I dag træffes en afgørelse af mindst 3 medlemmer af Nævnet. Med indførslen af "formandsafgørelser" vil en afgørelse træffes af ét medlem af formandskabet, hvis det "skønnes, at en sag kunne afgøres i overensstemmelse med fast rets- eller nævnspraksis." At nedbringe antallet af medlemmer, der afgør en sag,

¹⁶ Hvorvidt kravet om "retlig interesse" er opfyldt er selvsagt et fortolkningsspørgsmål, der i konkrete sager vil blive afgjort af Nævnet

vil altid medføre en større grad af usikkerhed om sagens korrekte udfald. Formandsafgørelserne er begrundet i "at bruge færrest mulige ressourcer på de mindst komplicerede sager". Begrundelsen synes dog ikke overbevisende, eftersom de seneste tal viser, at sagsbehandlingstiden er reduceret betragteligt siden 2010.¹⁷ Desuden har sagerne sjældent hastende karakter, hvorfor sagsbehandlingstiden må være sekundær i forhold til retssikkerheden. Denne ændring vil også medføre, at de bagatelagtige sager vedrørende kønsbaserede prisforskelle i nattelivet m.v., vil kunne blive afgjort af et enkelt medlem. Dermed fortsætter man ikke alene Nævnets praksis af bagatelagtige sager, man risikerer samtidig at forringe retssikkerheden i Nævnets behandling af disse.

Institut for Menneskerettigheder og principielle sager

L 197 vil afslutningsvist give IMR ret til at "indbringe sager af principiel karakter eller sager af almindelig offentlig interesse for Nævnet". Der er således tale om, at IMR tilkendes en eneret til at indbringe principielle sager, hvor ingen borger opfylder kravet om "individuel, aktuel og konkret interesse". Ved vurderingen af, om en sag er af principiel karakter, anføres det i bemærkninger, at det kan indgå, om "retsstillingen på den pågældende del af ligebehandlingsområdet er uafklaret."¹⁸ At IMR overlades så bred en skønsmargin ved fortolkningen af sager, der kan være skelsættende for samfundet, medfører ligeledes en risiko for retsusikkerhed. Dette er særligt henset til, at der teoretisk vil være sager af principiel karakter med almindelig offentlig interesse, der ikke indbringes for Nævnet.

5. Konklusion

Samlet set vil L 197 medføre, at borgernes adgang til at indbringe sager for Nævnet bliver svækket, og retssikkerheden forværret. L 197 synes at bero på ressourcemæssige hensyn frem for "reel ligestilling" og vil ikke sætte en stopper for de "kuriøse" og "pjattede" sager, der ellers var lagt op til. Det anbefales derfor, at behandlingen af L 197 sættes i bero med henblik på en undersøgelse af muligheden for indførelsen af en

¹⁷ Tallene er rekvireret fra Ankestyrelsens årsrapporter

¹⁸ Lovforslag nr. L 197 fremsat den 29. april 2015 "Forslag til Lov om ændring af lov om Ligebehandlingsnævnet", specielle bemærkninger

bagatelgrænse, således at fremtidige klager eksempelvis kræver, at den krænkede har været udsat for en "væsentlig ulempe" eller lignende. Med indførslen af en bagatelgrænse vil det ikke være nødvendigt med formandsafgørelser eller at give IMR eneret til at indbringe principielle sager, da alle de sager, der vil blive behandlet, vil have mere principiel karakter end mange af de sager, som Nævnet behandler i dag.